

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **D. K.**

skazanego za czyn z art. 76 § 1 k.k.s. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 1 lutego 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie SSN I. Z. od udziału w rozpoznaniu wniosku obrońcy skazanego o

wyłączenie sędzi M. B. od udziału w sprawie II KK 393/23,

na podstawie art. 41 § 1 i art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć SSN I. Z. od udziału w rozpoznaniu wniosku obrońcy
skazanego o wyłączenie sędzi M. B. od udziału w sprawie II KK
393/23.**

UZASADNIENIE

Kasacja obrońcy skazanego D. K. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2023 r. sygn. akt VI Ka 16/22, zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą II KK 393/23. Postanowieniami Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2023 r. i 21 listopada 2023 r. od udziału w sprawie wyłączeni zostali kolejno sędziowie SN A. D. i M. M. Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 22 listopada 2023 r. sprawa została przydzielona sędzi M. B. W dniu 30 listopada 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie wyznaczonego sędziego od udziału w sprawie, przy czym w pkt 2 tego wniosku jego autor domagał się także wyłączenia sędziów Z. K., P. K. i I. Z. W uzasadnieniu

wniosku powołano się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., a także na orzecznictwo trybunałów europejskich i wywiedziono, że zważywszy na to, iż sędzia M. B. powołana została na urząd sędziego Sądu Najwyższego w konsekwencji postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną wadliwie przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, sąd z udziałem sędzi byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W końcowej części uzasadnienia wniosku wskazano, że „niniejszy wniosek jest kolejnym wnioskiem o wyłączenie sędziego powołanego do orzekania w Sądzie Najwyższym na podstawie wady proceduralnej związanej z udziałem organu pozbawionego przymiotu niezależności” wobec czego wyłączyć należy „pozostałych sędziów wybranych na podstawie powyższej procedury”. Zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2023 r. wniosek o wyłączenie sędzi M.B. przydzielony został sędziemu I. Z. W dniu 18 stycznia 2024 r. sędzia I. Z. zarządził: „z uwagi na zaktualizowanie się wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie mnie od sprawy przedłożyć akta Przewodniczącemu Wydziału II do dalszych czynności procesowych”. W konsekwencji tego zarządzenia sprawę zarejestrowano w kontrolce KRI jako wniosek o wyłączenie sędziego I. Z. od udziału w sprawie o wyłączenie sędzi M. B. od udziału w sprawie II KK 393/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jak trafnie wywiedziono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie IV KK 279/23 „przepis art. 41 k.p.k. należy interpretować mając w polu widzenia szczególnie aspekt gwarancyjny instytucji wyłączenia sędziego, tj. szerzej niż tylko w aspekcie istnienia obaw o stronniczość konkretnego sędziego; mianowicie słuszne jest również baczenie na konieczność zapewnienia stronie postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu. W takim razie wykładnia wspomnianego przepisu może dopuszczać także sądową kontrolę, czy w danej sprawie nie zachodzi obawa naruszenia standardu niezależności i bezstronności sądu gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz

art. 6 ust. 1 EKPC. Jak to zaznaczono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22, celowe może być posłużenie się przewidzianą przez ustawodawcę instytucją procesową minimalizującą, albo znoszącą takie zagrożenie w sprawie, która dopiero ma zostać rozpoznana przez sąd. Konsekwentnie, jak w tymże postanowieniu, również m.in. w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, nie tracąc z pola widzenia faktu wydania w dniu 20 kwietnia 2020 r. przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie U 2/20, należy opowiedzieć się za aktualnością mającej moc zasady prawnej i wiążącej każdy skład Sądu Najwyższego uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (zob. także postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, i z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21). W jej pkt 1. stwierdzono, że >>nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)<<. Należy również, potwierdzając myśl o związaniu sądów krajowych interpretacją EKPC przyjętą przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, przywołać – podobnie jak we wspomnianych judykatach Sądu Najwyższego – wyrok tego Trybunału z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), w którym stwierdzono, że z uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) – osoba powołana na urząd sędziego orzekając w określonej sprawie nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC. Celowe będzie nadmienić, że tak postanowienie V KO 37/22, jak i uchwałę I KZP 2/22 Sąd Najwyższy podjął po wydaniu w dniu 10 marca 2022 r. przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie K 7/21, dotyczącego zgodności z Konstytucją RP art. 6 ust. 1 EKPC. W pkt 2. wymienionej uchwały zanegowano spełnianie standardu bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego, który uzyskał

nominaację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., a w uzasadnieniu wskazano, że >>jako bezskuteczną i sprzeczną z prawem Unii postrzegać należy praktykę Trybunału Konstytucyjnego, której skutkiem miałyby być ograniczenie prawa sądów do badania bezstronności sędziów i należytej obsady sądów, w tym w oparciu o normy art. 41 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.<<”.

Zważywszy, że SSN I. Z. został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji udzielonej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) zasadność wniosku o jego wyłączenie od udziału w rozpoznaniu opisanej sprawy jest oczywista zwłaszcza, że pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w przepisach art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k., regulujących instytucję wyłączenia sędziego, odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak też postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2022 r., I KZP 22/22).

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ał]